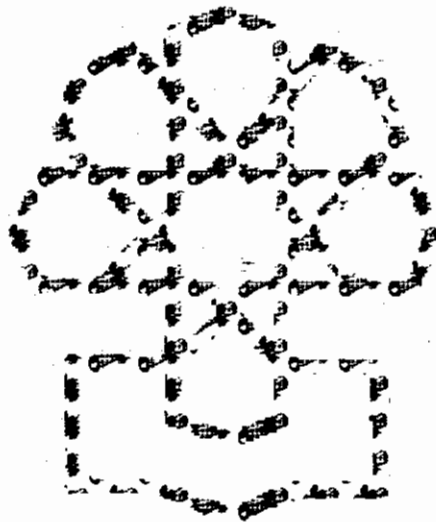

در باره طرح الحاق یک تبصره به قانون استخدام جانبازان، اسرا و افراد خانواده‌های شهدا، جانبازان از کارافتاده، اسرا و مفقودالانهای انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی و همچنین افرادی که حداقل ۹ ماه متوالی یا یک سال متناوب داوطلبانه در جبهه خدمت نموده‌اند. مصوب ۱۳۶۷/۱۰/۷

معاونت پژوهشی
آبان‌ماه ۱۳۷۴

کار: دفتر بررسیهای حقوقی

کد گزارش: ۱۹۰۱۰۱۰

الحاق یک تبصره به قانون استخدام جانبازان، اسرا و افراد خانواده‌های شهدا، جانبازان از کارافتاده اسرا و مفقودالانهای انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی و همچنین افرادی که حداقل ۹ ماه متوالی یا یک سال متناوب داوطلبانه در جبهه خدمت نموده‌اند
مصوب ۱۳۶۷/۱۰/۷

عنوان طرح

شماره ترتیب چاپ: ۱۷۲۸

شماره چاپ سابقه: —

شماره دفتر ثبت: ۵۴۹

تاریخ چاپ: ۱۳۷۴/۸/۶

کمیسیونهای ارجاعی: امور اداری و استخدامی،
امور اقتصادی و دارایی و تعاون و امور نهادهای انقلاب

مشخصات طرح

مرکز پژوهشهای مجلس شورای اسلامی

کتابخانه و واحد اسناد و اطلاع رسانی فارابی

شماره ۲۷۴۸

تاریخ: ۱۳۷۴/۱۲/۲

الف - هدف از تقدیم طرح:

بر اساس آیین نامه داخلی مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۳۶۲/۲/۱۸ لوایح و طرحهای تقدیمی به مجلس باید دارای موضوع و عنوان مشخص بوده و دلایل لزوم تهیه و پیشنهاد آن در مقدمه طرح یا لایحه به طور وضوح درج شود^(۱).

با وجود آنکه رعایت مقررات مربوط به آیین نامه داخلی مجلس شورای اسلامی الزامی است، ولی متأسفانه در طرح تقدیمی «طرح الحاق یک تبصره به قانون استخدام جانبازان، اسرا و افراد خانواده‌های شهدا، جانبازان از کار افتاده، اسرا و مفقودالائرها انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی و همچنین افرادی که حداقل ۹ ماه متوالی، یا یک سال متناوب داوطلبانه در جبهه خدمت نموده‌اند» (مصوب ۱۳۶۷/۱۰/۷) به دلایل تهیه و لزوم پیشنهاد در مقدمه طرح عنایت نشده است.

با این همه با ملاحظه متن طرح، دلایل نمایندگان محترم در ارائه آن به شرح ذیل مستفاد می‌گردد:

۱- دریافتیهای جانبازان و شهدا، مفقودین و اسرا از بابت وضعیت جانبازی، شهادت، اسارت و یا مفقودالائری بودن در صورت دریافت حقوق از بابت استخدام، بازنشستگی، وظیفه و مستمری مشمول مقررات مربوط به دریافت دو حقوق از صندوق دولت و صندوقهای بازنشستگی نخواهد بود.

۲- در صورت دریافت حقوق از بابت استخدام رسمی توسط ایثارگران مذکور، دریافتی از دستگاههای موضوع قانون مصوب ۱۳۶۷/۱۰/۷ از بابت وضعیت جانبازی، اسارت، شهادت و یا مفقودالائری، حداکثر تا سقف مبالغ موضوع ماده ۱۶ قانون نظام هماهنگ پرداخت کارکنان دولت مصوب ۱۳۷۰/۶/۱۳ یعنی ۱۱۰ درصد حداکثر عدد مینا و ۱۲۵ درصد حداقل عدد مینای جدول حقوق موضوع ماده ۱ قانون نظام هماهنگ پرداخت اخیرالذکر خواهد بود.

۳- در صورت دریافت حقوق بازنشستگی، وظیفه و مستمری یکی از این دریافتیها یا دریافتی از بابت وضعیت جانبازی، شهادت، اسارت یا مفقودالائری حسب تمایل ایثارگران (انتخاب محدود به یک بار) محدود به سقف پرداختی موضوع ماده ۱۶ قانون نظام هماهنگ پرداخت حقوق خواهد بود.

ب - سابقه قانونگذاری

در بررسی سابقه امر ناگزیر به اشاره مقرراتی که پرداخت دو حقوق را ممنوع کرده است، هستیم:

۱- در ماده ۴۳ قانون استخدام کشوری مصوب سال ۱۳۴۵ آمده است که مستخدم رسمی نمی‌تواند تصدی بیش از یک پست سازمانی^(۲) را داشته باشد. وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی نمی‌توانند به جز حقوق و مزایای پست سازمانی مورد تصدی، فوق‌العاده‌ها، هزینه‌ها و مزایای مندرج در فصل حقوق و مزایای مستخدمین رسمی قانون استخدام کشوری، و جهی به مستخدمین خود پرداخت کنند. با این وجود،

۱- الف - ماده ۸۷ آیین نامه داخلی مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۳۶۲: «لوايح قانونی که از طرف دولت به مجلس پیشنهاد می‌شود باید اولاً دارای موضوع و عنوان مشخص باشد و ثانياً دلایل لزوم تهیه و پیشنهاد آن در مقدمه لایحه به طور وضوح درج شود و ثالثاً دارای مواردی متناسب با اصل موضوع و عنوان لایحه باشد».

ب - تبصره ۱ ماده ۹۱ همان قانون: «رعایت مفاد ماده ۸۷ در مورد طرحها نیز ضروری است».

۲- با همه شابهت میان پست سازمانی و شغل، تفاوت کوچکی بین آنهاست با این توضیح که هر شغل همیشه از چند پست سازمانی تشکیل می‌شود (دکتر ابوالحمید حقوق اداری ایران، انتشارات توس، ص ۷۵).

تبصره‌های ماده مذکور پرداخت حق کشف قاچاق، حق تدریس، حق تألیف و تصنیف و ترجمه، حق الزحمه کارشناسان، همچنین حق حضور در جلسه به شرط انجام آنها در غیر از ساعات اداری، علاوه بر وظیفه اصلی مستخدم را، مجاز دانسته و از شمول ماده فوق مستثنی نموده است.

بند «الف» ماده ۸۸ قانون استخدام دستگاههای موضوع دریافت وجه در قبال خدمات مستمر را که موجب قطع حقوق بازنشستگی یا وظیفه یا مستمری و امثال آن می‌شود، مشخص کرده است به این صورت که «در صورت دریافت هر گونه وجه در قبال خدمت مستمر از وزارتخانه‌ها و مؤسسات و شرکتهای دولتی و شهرداریها و مؤسسات تابعه یا وابسته به آنها و همچنین مؤسسات دولتی که بیش از ۲۵ درصد سرمایه یا بودجه سالیانه آنها به تشخیص هیأت وزیران از محل درآمد عمومی تأمین می‌شود، اخذ حقوق بازنشستگی یا وظیفه یا مستمری و امثال آن، از صندوق بازنشستگی کشور یا صندوق بازنشستگی با اعتبار سازمانهای مذکور ممنوع است».

ماده ۹۰ قانون استخدام کشوری اشتغال بازنشستگان را در وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی ممنوع کرده و پرداخت هر گونه وجهی را در حکم تصرف غیرقانونی در وجوه دولتی شمرده است.^(۱)

۲- بر اساس اصل ۱۴۱ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، کارکنان دولت از داشتن بیش از یک شغل محروم شده‌اند در نتیجه نمی‌توانند از دو محل حقوق دریافت نمایند. به این صورت که «رئیس جمهور، معاونان رئیس جمهور، وزیران و کارمندان دولت نمی‌توانند بیش از یک شغل دولتی داشته باشند و داشتن هر نوع شغل دیگر در مؤسساتی که تمام یا قسمتی از سرمایه آن متعلق به دولت یا مؤسسات عمومی است و نمایندگی مجلس شورای اسلامی و وکالت دادگستری و مشاوره حقوقی و نیز ریاست و مدیریت عامل یا عضویت در هیأت مدیره انواع مختلف شرکتهای خصوصی، به جز شرکتهای تعاونی ادارات و مؤسسات برای آنان ممنوع است. سمتهای آموزشی در دانشگاهها و مؤسسات تحقیقاتی از این حکم مستثنی است».

۳- برای تأکید مجدد و جلوگیری از تعدی به این اصل قانون اساسی، مجلس شورای اسلامی در تاریخ ۱۳۷۳/۱۰/۱۴ قانون ممنوعیت تصدی بیش از یک شغل را به تصویب رسانده و تبصره ۵ ماده واحده قانون یادشده، متخلف را به انفصال خدمت موقت از ۶ ماه تا یک سال و استرداد وجوه دریافتی از بیش از یک شغل و در صورت تکرار در مرتبه دوم به انفصال دائم از مشاغل محکوم می‌نماید.

خلاصه آنکه با بررسی سابقه امر به نیکی در می‌یابیم که نمایندگان محترم برای مستثنی کردن دریافتیهای جانباز و مستمری‌بگیران شهدا، اسرا و مفقودین از بابت وضعیت جانبازی، شهادت، اسارت و یا مفقودالثری طرح مورد بحث را تقدیم مجلس شورای اسلامی کرده‌اند.

اظهاری نظر کارشناسی

۱- قانون اساسی به منظور تقسیم عادلانه کار، جلوگیری از تضییع حقوق شهروندان، حفظ مصالح

۱- ماده ۹۰ قانون استخدام کشوری مصوب ۱۳۴۵: «اشتغال بازنشستگان در وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی مشمول این قانون ممنوع است و پرداخت هر گونه وجه از این بابت از طرف وزارتخانه‌ها و مؤسسات مزبور به بازنشستگان در حکم تصرف غیرقانونی در وجوه دولتی است».

از باب رجوع و استفاده بهینه از بیت‌العمال، تصدی بیش از یک شغل را ممنوع کرده است^(۱).

۲- مجلس شورای اسلامی در تبصره‌های ۵، ۶ و ۷ ماده واحده قانون ممنوعیت تصدی بیش از یک شغل، مجازاتی را برای متخلفین، آمرین، صادرکنندگان احکام تصدی بیش از یک شغل و مسئولین ذی‌حسابی و واحدهای مالی دستگاهها در صورت پرداخت حقوق و مزایا پیش‌بینی کرده است^(۲).

۳- پیش‌تر ملاحظه کردیم قانون استخدام کشوری نیز دریافت دو حقوق توسط مستخدم رسمی را از صندوق دولت و صندوقهای بازنشستگی ممنوع کرده است^(۳). با این همه در تبصره ۱ و ۲ ماده ۴۳ قانون استخدام کشوری مصوب ۱۳۴۵، پرداخت حق التدریس، حق کشف قاچاق، حق تألیف و تصنیف و ترجمه، حق تحقیق و ... را در غیر ساعات اداری و (علاوه بر وظیفه اصلی مستخدم رسمی) از شمول ماده ۴۳ قانون اخیرالذکر مستثنی کرده است.

۴- گروهی از نمایندگان محترم مجلس شورای اسلامی با در نظر گرفتن موارد فوق در طرح پیشنهادی خود، دریافتی جانبازان و مستمری‌بگیران شهدا، مفقودین و اسرا را از بابت وضعیت جانبازی، شهادت، اسارت و یا مفقودالاثر بودن از شمول ممنوعیت دریافت دو حقوق از صندوق دولت و صندوقهای بازنشستگی مستثنی کرده‌اند و اگر این عزیزان از راههای دیگر یعنی استخدام رسمی و غیررسمی یا حقوق بازنشستگی و وظیفه و مستمری مبالغی دریافت می‌دارند از نظر ماهیت امر از مصادیق پرداخت دو حقوق نیستند؛ چراکه نظام جمهوری اسلامی در مقام ادای دین نسبت به فداکاران و ایثارگران در راه انقلاب اسلامی از بابت وضعیتهای ناشی از صدمات وارده مزایایی لحاظ نموده است که صرفاً نمی‌توان پرداخت حقوق وظیفه و مستمری برای آنان را با پرداختها برای افراد در شرایط عادی یکسان تلقی نمود. لذا مفاد طرح پیشنهادی منطقی به نظر می‌رسد.

۱- اصل ۱۴۱ قانون اساسی جمهوری اسلامی مصوب ۱۳۵۸.

۲- قانون ممنوعیت تصدی بیش از یک شغل مصوب ۱۳۷۳/۱۰/۱۴ مجلس شورای اسلامی.

۳- مواد ۲۳ و ۸۸ قانون استخدام کشوری مصوب ۱۳۴۵.